

Universitätsbibliothek Paderborn

Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XXVIII. sed defenditur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

ORIGENIANORVM

46 *utero, id est de sue substantia secreto, ante Luciferum genuit illud, quando dixit: Fiat lux.*

X X V I . Et apud Origenem Hom. i. in Isaiam, duo Seraphim quibus solium Dei stipatum vidisse se scribit Propheta, ea esse Christum, & Spiritum sanctum. Idem iteratur liber.

Hier. libr. 4. cap. 2. Verba ipsa dat Iustinius in calce Epistola ad Menam. Hieronymo stomachum in Unam, ita movit haec interpretatio, ut impianam & detestandam appelle. Impia ergo ea quo-

ad Pamm. que est, & detestanda interpretatio Homilia sequentis, qua Davidem Christum esse docet. w Ocean.

Impia etiam ea quam libr. i. & i. cap. 3. damnata ab Hieronymo sententia subjunxit. Talis utraque est: Dicebat autem & Ebreus magister quod duo illa Seraphim, quae in Esata sensis alii describuntur, clamantia ad invicem, & dicentia: Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus Sabaoth, de Vnguento Filio Dei & Spiritu sancto essent intelligenda. Nos vero putamus etiam illud quod in Cantico Abacuc dictum est: In medio vel duorum animalium, vel duarum vitarum cognoscere; de Christo & de Spiritu sancto sensiri debere. Omnis enim sapientia de Patre revelante Filio in Spiritu sancto cognoscitur, ut ambo quae secundum hoc vel animantia, vel vita dicuntur, causa sapientie Dei Patris existant. Similiter impia & haec interpretatio, qua olive duas candelabri aurei, quod vidisse se narrat Zacharias cap. 4, Filius & Spiritus sanctus exponuntur; media vero lampas, Deus Pater (cujus ad dextram & sinistram esse Christum & Spiritum sanctum non sine blasphemia dici posse ait Hieronymus) rami sive spicæ olivarum, Incarnatio Christi, & similitudo columbarum Spiritus sancti. Sin ut Davidem Christi typum esse, & ut animalia, vel virtus, vel olivas candelabri, sic & Seraphimos Isaia anagogice Christi & Spiritus sancti symbola esse voluit Origenes, ut certe voluit, vana sunt Hieronymi querela. Clarius id etiam se

Hieron. in Zach. 4. quentia demonstrant, in quibus per haec verba: Plena est omnis terra gloria eius, adventum Christi significari scribit Origenes: certum est enim cum cuius gloria plena illuc esse dicitur terra, hunc ipsum esse Dominum Deum Sabaoth; Christum autem eum esse cuius gloria plena est terra, Origenes censuit. Christum igitur creditit ipsum esse Dominum Deum Sabaoth. Hoc si sit, Christo ipsi adstituisse Seraphimos, non unum ex illis Christum fuisse Origenes existimatuerit. Incasum igitur fingit Haymo Alberstatis in libro De rerum Ecclesiasticarum memoria, Origenianis haec esse Operibus inserta à malevolis; vel si Origenem auctorem habent, dubitanter fuisse proposita.

X XVII. Photius Cod. 8. errores referentes librorum & i. cap. 2. hos ait libro primo contineri: *Δικαιος μητρια σημεια την οντων, την ιδην αεργη την οντων μητρων, την παντα μητρων μητρων την αποτελεσματων. Περιειδει την ιδην Πατrem quicunque sunt, Filiū vero res duntaxat rationis participes, Spiritus sanctum ea tantum que salutem adepti sunt. Codice vero 106, narrat Theognostum Alexandrinum Origenis dogmata propugnantem libro Hypotypeon secundo dixisse Filium την οντων μητρων θεατην. Ratione duntaxat prædictis rebus praefesse. Athanasius in libro quem scripsit in Matth. 12, 32, ad Novati hæretum haec accedere docet, Origenemque & ejus sectatorem Theognostum expludit. Amaris etiam defratat ipsum convitis Theophilus in 1. Paschali, & ratione ac autoritate commenta illa convellit. Quæ & leviter perfringit Hieronymus in Epist. ad Avit. Suis vero ipsis verbis coarguit Iustinius ad calcem Epistolæ ad Menam, talia è libr. i. & i. cap. 2. representans: Quod Dens quidem & Pater omnia continens ad unumquodque entiam pervenit, esse unicuique impertiens de suo: quod E vero præter Patrem Filius ad sola rationabilis pervenit, est enim secundus à Patre: adhuc etiam minor est Spiritus sanctus ad solos sanctos pervenient. Ita ex hoc major est potestas Patris pra Filio & Spiritu sancto, ampliorque: Illy pra Spiritu sancto; ac rursum præstanter sancti Spiritus potestas pra alijs entibus sanctis. Ex hoc dogmate aptum est quod ait Tom. i. in Iohann. pag. 29. Christum catenus lucem esse, quatenus mentes rationis participes illustrat. Atque item illud quod in i. & i. Rufiniana interpretatione reperio: In illis solis arbitror esse opus Spiritus sancti, qui jam se ad meliora convertunt, & per vias Iesu Christi incedunt, id est, sunt in bonis actibus, & in Deo permanent. Et paulo inferius: Hoc ergo pæctio virtutis Dei Patris & Filii indisceret super omnem protenditur creaturam; Spiritus sancti vero participationem à sanctis tantummodo habet invenimus. Et libr. 7. in Epist. ad Rom. Tamen quod illæ (Christus) pro impiis mortuus est: sic enim & ipse F Paulus ostendit, cum dicit: Adhuc enim Christus cum infirmi essent, secundum tempus pro impiis mortuus est: sanctus autem Spiritus non pro impiis jam interpellat, sed pro sanctis. Quibus omnibus id sibi vult, Patrem in omnibus quæ sunt operari, quia totius trionphus, sive existentia (sic enim loqui licet) principium est: Filium, qui & & hoc est juxta Origenis expositionem, ratio, in ijs solum quæ ratione prædicta sunt, vim suam experiri; Spiritus, qui à sanctitate proprium sibi cognomen habet, vim & ad sanctos duntaxat pertinere.*

X XVIII. Atque haec & & ita sumpta vix est ut reprehensionem effugiant. At si quis ad mentem potius Origenis quam ad verba attenderit, aliter sentiet. Quamvis enim una eademque sint sacrae Trinitatis extranea opera, & quidquid agit in rebus externis Pater, hoc agat & Filius, hoc & Spiritus sanctus; quædam tamen Patri assignari solent, alia

A Filio, alia Spiritui sancto. Quemadmodum ergo Patri vulgo attribuitur creatio rerum, licet trium peraeque Personarum sit; ita Filio, qui est νέος , omnium τομεών curam Origenes adscribit; sanctitudinis vero collationem addicit Spiritui sancto, iuxta Rom. 1.4. & 2. Theſſ. 2.13, quamvis toti Trinitati debeatur. Scriptum est 1. Petr. 1.2. Secundum praefontiam Dei Patris, in sanctificationem Spiritus, in obedientiam & asperitionem *languinis Iesu Christi*. Praefontia Patri, sanctitudinis infusio Spiritui sancto tributatur. Sie sensisse Origenem ex iis licet existimare: Porro autem in Trinitate nihil minus dicendum est, quam omnis diuinitas fons <sup>Orig. libr. t.
del. a. 32.
cap. 3.</sup>

Verbo ac ratione sua temet universa; Spiritus vero ori sui que digna sunt sanctificatione sanctificet, sicut in Psalmis scriptum est: *Verbo Domini cœli firmati sunt, & spiritu oris ejus omnis virtus eorum.* Est etiam quedam inoperatio Dei Patris precipua prater idam, quam omnibus ut essent naturaliter prestat. Est &

B Domini Iesu Christi precipuum quoddam ministerium, in eos quibus naturaliter ut rationabiles sint, confert, per quod ad huc que sunt, prestatur eis at bene sint. Est & alia quoque etiam Spiritus sancti gratia que dignis prestat, ministrata quidem per Christum; inoperata autem a Patre secundum meritum eorum qui capaces efficientur. Quod manifestissime indicat Apostolus Paulus, unam tandemque virtutem Trinitatis exponus in eo cum dicit: *Divisionses sunt donorum vel donationum, idem autem Spiritus: & divisiones sunt ministeriorum; idem autem Dominus: & divisiones operationum sunt;* idem autem Deus qui operatur omnia in omnibus. Unicunque autem datur manifestatio Spiritus secundum id quod expedit. Ex quo manifestissime designatur quod nulla est in Trinitate discrecio, sed hoc quod donum Spiritus Dei ministratur per Filium, & inoperatur per Deum Patrem. Omnia autem operatur unus atque idem Spiritus, dividens singulis prout vult. Quinetiam sanctimoniam collationem idem Filio assignat; fa-

C pientia vero ac scientia gratiam Spiritui sancto itidem ut Filio acceptam refert. Vnde, inquit, inoperatio Patris, que prestat omnibus, clarior ac magnificenter inventitur, cum unusquisque per participationem Christi, secundum id quod sapientia est, & secundum id quod scientia est, & sanctificatione est, prestat, & in altiores profectum gradus vent: & per hoc quod participatione sancti Spiritus factus est quis prior atque superior, effectus dignos recipit, sapientie ac scientie gradum. Repetit ista cap. 18 Auctor libelli De Deitate & Incarnatione Verbi ad Iannuarium, qui ad calcem Tomi quarti Augustini subiectitur. Quæ ne quis à Rufino Interpretate in Origenis gratiam confida putet, similem adjungemus locum è Tom. 2. in Iohann. pag. 56, 57. 8 (42) οὐ γένει τόπος τοῦ ἀγίου πνεύματος, διάκονος τοῦ αὐτοῦ τὸν τόπον τοῦ μόνου εἰς τὸ ἄλλον, αλλὰ τὸν αὐτὸν τοῦ πνεύματος τοῦ καθησυχαίου, τοῦ πατέρος τοῦ ἀγίου πνεύματος τοῦ μονογενοῦς τοῦ πατέρος τοῦ μόνου τοῦ ἀγίου πνεύματος.

D Eiūtōv̄ οἴμαι δὲ τὸ ἀγίον πνεῦμα τον̄, ή̄ ποτε εἶπον, οὐλαβον̄ τὸ διὸς ταῖς συμμάτοτας παρέχει τον̄ διὸν. Αὐτὸν̄ τον̄ μετέχει τὸν̄ λαζαρίτικον̄ ἀγίον, η̄ εἰρημένον̄ οὐλαβον̄ τὸ διὸν παρέχει μόρον̄ τον̄ διὸν, οὐ παραστήσει δὲ τον̄ τὸ κατούντον̄, οὐ εἰσόμενον̄ τὸ ἀγίον πνεῦμα. Εἰ ποτε ματέρα τον̄ πατέρον̄ τον̄ ἀγίον πνεῦμαν̄ παντὸν̄. Ωδει καταστάσεις τον̄ πρωτοτόνου. Ημερότοτε δὲ καταστάσεις εἰσὶ, τον̄ δ' αὐτὸν̄ πνεῦμα, η̄ διπέροις διαστάσεις εἰσὶ, η̄ δ' αὐτὸν̄ πνεῦμα. η̄ διπέροις εἰσιγένεται εἰσὶ, η̄ δ' αὐτὸν̄ διεστόν τα πνεύματα εἰσὶ. Πurgat & illud Origenem quod in prima eius in Isaiam Homilia legitur: Denique ut unitatem Deitatis in Trinitate cognoscas, solus Christus in praesenti lectione nunc peccata dimittit; & tamen certum est à Trinitate peccata dimitti. Purgat & Paschafius Diaconus, libr. 1. De Spiritu sancto, cap. 9. Origenis sibi sententiam usurpans: Quantum in Ser. <sup>Pash. Tom.
Bibl.
Tair.</sup> 6. ^{Maib. 12.}

E alia per Spiritum sanctum, licet sub privilegio potestie communis operatur. Quia sumus, ad Patrem proprie referri videtur; in quo sicut Apostolus dicit: vivimus, moriemur, & sumus. Quod vero rationis, & sapientie, & justitia capaces sumus, illi specialiter qui est ratio & sapientia, & iustitia, id est Filiu deputatur. Quod autem vocati regenerantur, innovati sanctificantur, per divina eloqua persone Spiritus sancti evidenter adscribitur. Praclare & ad rem Augustinus libr. 15. De Trinit. cap. 17. Sicut unicum Dei Verbum proprie vocamus nomine Sapientia, cum sit universaliter & Spiritus sanctus, & Pater ipsa Sapientia; ita Spiritus sanctus proprie nuncupatur vocabulo Charitatis, cum sit universaliter Charitas & Pater & Filius.

F Par modo excipimus petitionem alteram, superioris hujus minorem. Queritur Athanasius <sup>Athanas. in
Maib. 12.</sup> sius putasse Origenem peccata in Spiritum sanctum ea esse que post baptismum admittuntur. Nempe cum in Sanctis & Christianis solum operari Spiritum sanctum dixerit, sequitur cum peccant ipsi, peccato ipsorum eam preceps offendit Trinitatis Personam quæ in iis operatur, Spiritum nempe sanctum. Non multum inde abludebat Novatianus, remissione peccatorum lapsi concedi negans, quod Christianorum peccatis offendit Spiritum sanctum diceret, cuius offensione nec in hoc faculo nec in futuro remitti Christus docuit. Sed quemadmodum in Christianis operari creditit Origenes tres Trinitatis Personas, etiamsi operatio hæc Spiritui sancto proprio tribui soleat; ita Christianorum peccatis post baptismum admissis ladi proprio ipsum dixit, quamvis Filiu quoque & Patrem ipsum offendit sit arbitratus.

XXIX. Illud præterea in Origene culpatum fuisse commémorat Anonymus ille quem pro eo Apologiam scripsisse tradit Photius Cod. 117, quod Filiu neutiquam invocan-